

Інститут педагогіки
НАПН України

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА.
5 КЛАС:
ЕКСПРЕС-КУРС
ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ

**Практичний
порадник**

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА. 5 КЛАС:
ЕКСПРЕС-КУРС ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ
Практичний poradник**

**Київ
Педагогічна думка
2023**

УДК 373.5.016:821.161.2.09

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 5 від 27 квітня 2023 р.)*

Рецензенти:

Малихін О. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України;

Сутула О. В. – учитель вищої категорії, учитель-методист, директор КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Карлівської міської ради Полтавської області;

Бадьора І. В. – учитель вищої категорії, учитель-методист КЗЗСО «Ліцей Петропавлівський» Бучанського р-ну Київської області.

Українська література. 5 клас: експрес-курс подолання освітніх втрат: практичний порадник; за заг. ред. Т. О. Яценко / автори: Т. О. Яценко, І. А. Тригуб, О. А. Слижук. Київ : Педагогічна думка, 2023. 58 с.

У практичному пораднику актуалізовано проблему освітніх втрат у шкільній літературній освіті. Представлено алгоритм подолання навчальних втрат – запропоновано коригувальну навчальну програму з української літератури для 5 класу на 17 (18) навчальних годин, розроблену на основі чинної модельної програми з української літератури для 5–6 класів (за науковою редакцією Т. О. Яценко), календарно-тематичне планування уроків відповідно до навчальної програми, діагностувальні роботи для виявлення об'єктивного стану освітніх втрат п'ятикласників щодо української літератури та результативності їх подолання, картки формульованого оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі опрацювання навчальних тем експрес-курсу.

Видання адресовано вчителям-словесникам закладів загальної середньої освіти, методистам, студентам-філологам закладів вищої педагогічної освіти.

ISBN 978-966-644-658-2

© Інститут педагогіки НАПН
України, 2023

© Педагогічна думка, 2023

ЗМІСТ

Передмова	5
Розділ I. Програмове забезпечення експрес-курсу української літератури для 5 класу.....	10
1. Навчальна коригувальна програма	10
2. Календарно-тематичне планування	21
Розділ II. Методичний супровід до експрес-курсу української літератури для 5 класу	28
Діагностувальні роботи та інструментарій формувального оцінювання навчальних досягнень учнів	28
Діагностувальна робота № 1 (вхідне діагностування).....	28
Орієнтири рівневого оцінювання освітніх втрат учнів	33
Тематичні картки формувального оцінювання навчальних досягнень учнів.....	36
Діагностувальна робота № 2 (вихідне діагностування).....	52

ПЕРЕДМОВА

Українська освітня система постала перед викликами, пов'язаними з пандемією COVID-19, карантинними обмеженнями та повномасштабною російсько-українською війною. У цих складних умовах виникла об'єктивна потреба подолання освітніх втрат і забезпечення здобуття якісної освіти для українських учнів.

Освітні (навчальні) втрати (learning loss) – це будь-яка втрата знань, умінь, навичок і/або уповільнення чи переривання процесу освіти через великі прогалини або паузи в навчанні конкретного учня. Вони можуть бути спричинені пропусками занять, неефективним викладанням, незапланованими перервами в навчанні, пов'язані з соціальними кризами, природними катаклізмами, військовою агресією, обмеженим доступом до освітніх ресурсів тощо. Особливість освітніх втрату тому, що вони накопичуються і поглиблюються, якщо вчасно і ефективно не вживати заходів для їх подолання.

Дослідники зосереджують свою увагу на втратах у навчанні (*learning losses*), що пов'язані з когнітивними навичками учнів, прогалинами в знаннях, недосягненням школярами очікуваних результатів навчання, що визначені освітніми стандартами.

У звіті ЮНЕСКО «Відновлення освітніх втрат: що можна зробити швидко та масштабно», що вийшов в 2021 році, акцентовано на досвіді різних країн щодо компенсації освітніх прогалин, психологічної підтримки учасників освітнього процесу, консультування педагогів тощо.

Ситуація з освітніми втратами в Україні є особливою унаслідок повномасштабної російсько-української війни. Наразі немає достовірних даних про масштаб проблеми, але вже в травні 2022 року галузевий огляд Сектору освіти Світового банку зазначав, що через пандемію та війну ці втрати в Україні можуть становити більше одного навчального року.

Серед можливих способів компенсації навчальних втрат може бути додаткове короткострокове навчання української літератури під час канікул.

Воно матиме позитивний результат, якщо вчителі-словесники будуть вмотивовані надолужити прогалини в предметних знаннях учнів.

Цінною методичною підтримкою для педагогів стане практичний poradnik «Українська література. 5 клас: експрес-курс подолання освітніх втрат», у якому представлено програмове забезпечення експрес-курсу та методичний супровід до нього.

Мета експрес-курсу – запропонувати дієвий інструментарій вимірювання та подолання освітніх втрат у шкільному курсі української літератури для 5 класу Нової української школи.

Завдання експрес-курсу – розвивати в учнів стійкий інтерес до читання, удосконалювати навички виразного читання, ознайомити із доступними й цікавими для читачів-підлітків високохудожніми творами, формувати початкове розуміння специфіки мистецтва, збагачувати емоційний світ, подати початкові відомості про видатних українських письменників, формувати елементарні вміння аналізу художніх творів, поглиблювати первинне сприймання та усвідомлення художньої сутності образів, сприяти засвоєнню основних понять із теорії літератури, розвивати усне й писемне мовлення учнів.

Експрес-курс щодо подолання освітніх втрат під час навчання української літератури в 5 класі орієнтований на формування базових предметних знань, наскрізних умінь та ключових компетентностей учнів, задекларованих у Державному стандарті базової середньої освіти (2020).

Експрес-курс складається із коригувальної навчальної програми, календарно-тематичного планування до неї, діагностувальних робіт (вхідної та вихідної) і різноаспектних завдань для формувального оцінювання навчальних досягнень п'ятикласників.

Навчальна коригувальна програма на 17(18) навчальних годин створена відповідно до чинної модельної програми з української літератури для 5 класу (за науковою редакцією Т. О. Яценко).

Добір художніх творів зроблено за *тематично-жанровим принципом*. У межах тематичних розділів акцентовано на значущості книжки і читання в житті людини, запропоновано для текстуального ознайомлення малі жанри фольклору (прислів'я, приказки, загадки), народні та літературні казки, твори про минуле українського народу (легенди, перекази, літописні оповіді), патріотичну поезію, художні тексти про рідну природу, про пригоди, ігри дітей – однолітків п'ятикласників, гумористичні твори.

У програмі визначено всі базові *теоретико-літературні* поняття, вивчення яких традиційно передбачено в 5 класі.

На основі навчальної коригувальної програми та чинного підручника «Українська література. 5 клас» (автори – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук) підготовлено *календарно-тематичне планування* уроків експрес-курсу з української літератури. У календарному плані представлено зміст уроків, навчальні години для їх проведення, рекомендовано види навчальної діяльності, твори для реалізації мистецького контексту, а також вказано сторінки підручника та покликання на інтернет-ресурси, що допоможе вчителю ефективно організувати опрацювання програмових навчальних тем експрес-курсу.

Передумовами вироблення практичних механізмів подолання навчальних втрат є оцінювання навчальних результатів школярів. Запропонований алгоритм щодо подолання освітніх втрат із української літератури в 5 класі передбачає проведення їх двоетапної діагностики.

Для визначення рівня базових предметних знань, наскрізних умінь та ключових компетентностей учнів 5 класу варто провести запропоновану в пораднику вхідну діагностувальну роботу.

Вихідну діагностувальну роботу рекомендовано організувати по завершенню навчання за програмою експрес-курсу, що допоможе педагогу переконатися в результативності обраних механізмів подолання прогалин у вивченні п'ятикласниками української літератури.

Корисними для опанування учнями в короткі терміни навчального матеріалу будуть презентовані в poradнику картки для формувального оцінювання навчальних досягнень п'ятикласників.

Цей дидактичний матеріал зорієнтований на визначення і досягнення освітніх потреб і підтримання освітньої траєкторії кожного учня в умовах подолання освітніх втрат. Під час створення таких карток творчо враховано досвід формувального оцінювання у фінських школах. Запропоновано визначення індивідуальних цілей, шляхів досягнення особистісно значущих завдань у межах програмових навчальних тем, застосовано практики рефлексії, самооцінювання, взаємооцінювання. Подано різнорівневі запитання та завдання в тестовій формі (закритого і відкритого типів), творчі завдання для поточного оцінювання роботи над художніми творами, що сприятиме формуванню предметної читацької та ключових компетентностей п'ятикласників.

Кількість завдань для виконання учнями в межах поточного оцінювання визначає вчитель, враховуючи їхні читацькі, пізнавальні інтереси та можливості.

Запропоновано кожне правильно виконане учнями тестове завдання оцінювати 1 балом, завдання III («Пошук, дослідження, спілкування») – до 1,5 балу, а завдання IV («Власна творчість») – до 3 балів. Однак, саме вчитель визначає максимально можливу кількість балів за виконані завдання, залежно від мети навчальної ситуації.

Завдання блоку I («Цілевизначення») та блоку V («Рефлексія») не передбачають оцінювання, оскільки спрямовані виключно на побудову та самоспостереження учнів за власною освітньою траєкторією.

Діагностувальні роботи підготовлено відповідно до чотирьох груп результатів, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, та до методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5–6 класів, які здобувають освіту згідно з Державним стандартом базової середньої освіти (2020).

Порядковий номер завдання кожної із груп результатів відповідає критеріям, зазначеним у таблицях, та передбачає максимальне оцінювання у 6 балів. Отже, загальна сума балів за кожну групу результатів може становити 12 балів.

Пункти 3.6 (дотримання академічної доброчесності) та 4.6 (дотримання норм літературної мови в усній взаємодії) оцінюються на основі виконаних попередніх завдань, відповідно 3.1–3.5 та 4.1–4.5.

Загальна оцінка визначається сумою балів 4-х груп результатів і враховує поточне оцінювання, виконання індивідуальних і групових творчих проєктів тощо.

Проведення вхідного тестування (діагностувальної роботи № 1) не зазначено в календарно-тематичному плануванні, оскільки його доречно провести до початку реалізації експрес-курсу і за його результатами організувати групу учнів або ж цілий клас для корегувальних занять.

Практичний poradnik «Українська література. 5 клас: експрес-курс подолання освітніх втрат» є цінним орієнтиром для організації ефективного навчання української літератури в реаліях сьогодення.

I. ПРОГРАМОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПРЕС-КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ 5 КЛАСУ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА. 5 КЛАС: ЕКСПРЕС-КУРС»

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності (за вибором учителя)
Вступ.		
Малі жанри фольклору (1 год.)		
<p>Уважно слухає інформацію про роль книжки, художнього слова в житті людини, значущість читання; про малі жанри фольклору; [6 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення; [6 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>читає виразно прислів'я, приказки, народні загадки; [6 МОВ 2.1.1-1]</p> <p>розрізняє жанрові особливості прислів'їв і приказок, різновиди загадок; [6 МОВ 2.1.2-1]</p> <p>характеризує порушені в прислів'ях, приказках і загадках проблеми; [6 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; [6 МОВ</p>	<p>1. Вступ. Роль книжки в житті людини. Література як художнє відтворення життя, побуту, звичаїв, духовно-моральних цінностей людини.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ):</i> художня література, літературний твір.</p> <p><i>Мистецький контекст (МК):</i> образотворче мистецтво – Т. Яблонська «Вдома за книгою», Є. Гапчинська «Ліза та її сні»; скульптура – А. Консулов «Пам'ятник першодрукареві Іванові Федорову».</p> <p>2. Прислів'я, приказки, загадки – перлини народної мудрості. Художнє відтворення в прислів'ях і приказках, загадках життєвого досвіду багатьох поколінь українців,</p>	<p>Усний стислий, вибірковий переказ здобутої навчальної інформації. Віртуальна екскурсія в музей книги та друкарства України.</p> <p>Виразне читання прислів'їв, приказок, загадок.</p> <p>Укладання тематичного словничка прислів'їв, приказок і загадок (дружба, праця, знання тощо).</p> <p>Словесне/графічне малювання відгадок до загадок.</p> <p>Індивідуальний або груповий проєкт «Записник фольклориста».</p>

<p>2.2.7-1]</p> <p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані вивченими прислів'ями, приказками і загадками, своє ставлення до зображених у творах людей, подій, ситуацій, явищ тощо; [6 МОВ 2.3.2-1]</p> <p>описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; [6 МОВ 2.5.1-2]</p> <p>збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності малих жанрів фольклору [6 МОВ 4.2.4].</p>	<p>узагальнення суспільних поглядів на духовні цінності, норми моралі та етики. Первісне та сучасне значення народних загадок. Тематика загадок.</p> <p>ТЛ: фольклор, прислів'я, приказка, загадка.</p> <p>МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до українських народних прислів'їв, приказок, загадок (художники – О. Міхнушов, О. Кошель, А. Стефурак, В. Мельниченко).</p>	
<p>Казки: народні та літературні (2 год.)</p>		
<p>Уважно слухає народні та літературні казки; повідомлення про життя та творчість І. Франка; [6 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення про види народних казок, їх спільні й відмінні риси; [6 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>стисло переказує зміст народної та літературної казки; [6 МОВ 1.2.1-1]</p> <p>розрізняє ознаки народної і літературної казок, особливості їх побудови, елементи реального та</p>	<p>1. Народні казки. Види народних казок: про тварин, героїко-фантастичні (чарівні), соціально-побутові.</p> <p>Українська народна казка «Яйце-райце».</p> <p>Фантастичне та реальне у творі. Символіка казки, відображення світогляду, звичаїв та обрядів, морально-етичних принципів українців. Особливості мови народної казки.</p> <p>ТЛ: народна казка (повторення), <i>поняття про фантастичне, гіпербола.</i></p>	<p>Виразне читання народної та літературної казки (уголос ланцюжком, в особах).</p> <p>Переказ казок (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо).</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом народної і літературної казок: визначення теми, основної думки.</p> <p>Характеристика героїв.</p>

<p>фантастичного в них; [6 МОВ 1.3.1-2] читає виразно народні та літературні казки; [6 МОВ 2.1.1-1] характеризує порушені в народній і літературній казках проблеми; [6 МОВ 2.2.1-1] формулює тему та основну думку народної і літературної казки; [6 МОВ 2.2.3-1] характеризує їхню поведінку та вчинки персонажів казок;[6 МОВ 2.3.1-1] висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані вивченими казками, своє ставлення до зображених у творах подій, ситуацій тощо; [6 МОВ 2.3.2-1] створює за мотивами прочитаних казок письмові творчі роботи різних жанрів, власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик тощо); [6 МОВ 2.7.2-1], [6 МОВ 3.1.2-1].</p>	<p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до української народної казки «Яйце-райце» (художниця – К. Штанко).</p> <p>2. Літературні казки. Іван Франко «Фарбований Лис». Замальовка життєпису письменника, його казкарська творчість. Особливості літературної казки, її відмінність від народної. Роль діалогів у розкритті характеру головного героя. Морально-етична проблематика твору. ТЛ: <i>літературна казка, дійові особи (персонажі).</i> МК: <i>анімація</i> – м/ф «Фарбований лис» (режисер – О. Іванов); <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до казки «Фарбований Лис» (художники – С. Артюшенко, О. Кіналь).</p>	<p>Робота з цитатним матеріалом. Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації щодо народної і літературної казок (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм. Створення власного медіатексту на основі прочитаних народної і літературної казок. Інсценізація казок. Складання власних казок.</p>
Минуле українського народу: легенди, перекази, літописні оповіді (3 год.)		
<p>Уважно слухає легенду і переказ; інформацію про літописні оповіді, їх героїчний зміст; [6 МОВ 1.1.1-1]</p>	<p>1. Народні легенди. Види народних легенд. «Калина» – народне уявлення про</p>	<p>Виразне читання легенди, переказу, літописної оповіді (уголос ланцюжком, в особах).</p>

<p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого навчального матеріалу; [6 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>стисло переказує зміст легенди, переказу, літопису; [6 МОВ 1.2.1-1]</p> <p>розрізняє види народних легенд і переказів та їх ознаки в порівнянні з народними казками; [6 МОВ 1.3.1-2]</p> <p>характеризує проблеми, порушені в творах про історичне минуле українського народу; [6 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>знаходить у текстах приклади теоретико-літературних понять, пояснює їх сутність; [6 МОВ 2.2.2-1]</p> <p>формулює тему та основну думку народних легенди, переказу, літопису; [6 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу народної легенди, переказу, літописної оповіді; [6 МОВ 2.2.7-1]</p> <p>створює за мотивами прочитаного власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик, тощо) і письмові творчі роботи різних жанрів; [6 МОВ 2.7.2-1], [6 МОВ 3.1.2-1]</p>	<p>походження рослин. Національна символіка. Калина – символ краси та дівочої вроди.</p> <p>ТЛ: легенда (повторення).</p> <p>МК: образотворче мистецтво – О. Шупляк «Сон Калини», «Берегиня».</p> <p>2. Народні перекази як вияв історичної пам'яті українців (за збіркою «Савур-могила. Легенди та перекази Нижньої Наддніпряниці», упорядник В. Чабаненко).</p> <p>«Козацька сторожа в степу» – переказ про патріотизм запорожців та їхню військову майстерність у захисті рідної землі. Мотив гордості за наших звитяжних пращурів».</p> <p>ТЛ: народний переказ.</p> <p>МК: архітектура – історико-культурний комплекс «Запорозька Січ» Національного заповідника «Хортиця».</p> <p>3. Літописні оповіді «Повість минулих літ»: «Три брати – Кий, Щек, Хорив і сестра їхня Либідь» (у переказі В. Близнаця).</p> <p>«Повість минулих літ» – перший</p>	<p>Переказ творів (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо).</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом творів: визначення теми, основної думки.</p> <p>Характеристика героїв.</p> <p>Складання цитатного плану твору.</p> <p>Створення візуального медіапродукту до прочитаних творів.</p> <p>Творчі проекти «Легенди рідного краю (міста, села)» або «Видатні українці».</p>
---	---	---

	<p>історичний твір на землях Київської Русі, пам'ятка XII ст., основа українського літописання. Змалювання вчинків літописних героїв. Уславлення засновників Києва. Героїчний зміст літопису.</p> <p>ТЛ: літопис.</p> <p>МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до «Повісті минулих літ» (художник – Г. Якутович); А. Орльонов «Хрещення України-Русі»; скульптура – пам'ятний знак «Засновникам Києва» (скульптор – В. Бородай).</p>	
Україна і я (2 год.)		
<p>Уважно слухає ліричні твори про Україну, інформацію про життя та творчість авторів патріотичної лірики; [6 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого навчального матеріалу; [6 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>розповідає про власний емоційний стан під час сприймання патріотичної лірики; [6 МОВ 1.8.1-1]</p> <p>читає виразно патріотичну лірику,</p>	<p>1. Тарас Шевченко «Учітесь, читайте...» (уривок із послання «<i>І мертвим, і живим...</i>»).</p> <p>Розповідь про поета, його перебування на засланні.</p> <p>Уривок «Учітесь, читайте...» як ліричне звертання до нащадків. Думки автора про роль патріотичної освіти в духовному становленні особистості й нації.</p> <p>ТЛ: лірика, ліричний герой, мотив у</p>	<p>Виразне читання ліричних творів, зокрема напам'ять.</p> <p>Дослідницька робота «Засоби художньої виразності поезії».</p> <p>Створення власного медіатексту на основі прочитаних ліричних творів про Україну.</p> <p>Творчий проект «Цитатний словничок про Україну, рідну мову, український народ» або «Образ Кобзаря у ліричних творах».</p>

<p>зокрема напам'ять; [6 МОВ 2.1.1-1]</p> <p>характеризує порушені в ліричних творах проблеми; [6 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>знаходить у текстах художніх творів приклади теоретико-літературних понять, пояснює їх сутність; [6 МОВ 2.2.2-1]</p> <p>формулює провідні мотиви патріотичної лірики; [6 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу поезії; [6 МОВ 2.2.7-1]</p> <p>характеризує художні образи; емоційний стан ліричних героїв творів, їхню поведінку та вчинки; [6 МОВ 2.3.1-1]</p> <p>аргументує власну оцінку поезії, наводячи доречні цитати; [6 МОВ 2.4.2-3]</p> <p>створює за мотивами прочитаного творчі роботи різних жанрів, зокрема власний медійний продукт (відеоролик тощо); [6 МОВ 2.7.2-1], [6 МОВ 3.1.2-1]</p> <p>збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності вивченої поезії [6 МОВ 4.2.4].</p>	<p><i>ліричному творі.</i></p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – Т. Шевченко «Автопортрет» (1840), Н. Нікіфорова «Портрет Т. Шевченка», <i>музика</i> – «Учітєся, брати мої» (слова – Т. Шевченко, музика – М. Лисенко).</p> <p>2. Галина Кирпа «Мова моя».</p> <p>Біографічна довідка про письменницю, її громадську діяльність.</p> <p>Значення рідної мови в житті людини. Мотив важливості збереження мови для історії, народу, людства загалом. Роль художніх засобів у розкритті основної думки поезії.</p> <p>ТЛ: <i>патріотична лірика, порівняння, епітет, метафора</i> (повторення).</p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – О. Кішкурно «Дівчина у віночку», М. Дмитренко «Мелодія», О. Шупляк «До рідних гнізд».</p>	
---	--	--

Рідна природа (3 год.)

<p>Уважно слухає поетичні та прозові твори про природу; інформацію про життя та творчість їх авторів; [6 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення; [6 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>стисло переказує зміст прозових творів про природу; [6 МОВ 1.2.1-1]</p> <p>розрізняє пейзажні та анімалістичні твори; [6 МОВ 1.3.1-2]</p> <p>виявляє взаємозв'язок змісту творів про природу із власними потребами для особистісного розвитку; [6 МОВ 1.4.5-2]</p> <p>наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи доречні цитати з тексту вивчених творів для увиразнення власних поглядів щодо важливості збереження природи, утвердження гуманістичних цінностей; [6 МОВ 1.6.2-1]</p> <p>читає виразно художні твори, зокрема напам'ять пейзажну лірику; [6 МОВ 2.1.1-1]</p>	<p>1. Павло Тичина «Гаї шумлять...». Замальовка життєпису поета, особливості його світосприймання. Поетичне втілення картин природи у віршах П. Тичини. Музичне (слухове), зорове та емоційне наповнення поезій. <i>ТЛ:</i> пейзажна лірика, уособлення. <i>МК:</i> музика – «Ми дзвіночки» (слова – П. Тичина, музика – В. Верховинець), «Гаї шумлять» (слова – П. Тичина, музика – Г. Майборода); <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до збірки «Гаї шумлять» (художник – Е. Колесов).</p> <p>2. Микола Вінграновський «Гусенятко». Біографічні відомості про письменника. Тема родинних цінностей. Художні функції часу і простору в літературному творі. <i>ТЛ:</i> тема та ідея літературного твору, мова автора і мова персонажів, прозова мова. <i>МК:</i> образотворче мистецтво – П. Нілус «Поле з гусьми», К. Костанді</p>	<p>Виразне читання художніх творів про рідну природу (уголос ланцюжком, у ролях, напам'ять тощо).</p> <p>Переказ художніх прозових творів (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв тощо).</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстами творів: визначення теми, ідеї, мотиву.</p> <p>Складання цитатного прозового твору.</p> <p>Характеристика героїв.</p> <p>Складання таблиці/схеми «Особливості оповідання».</p> <p>Створення власного медіатексту на основі прочитаних творів про рідну природу.</p> <p>Рольова гра «Малюємо природу художніх творів» або «Малюємо пейзажну поезію».</p>
--	---	--

<p>характеризує порушені в творах проблеми: гармонії природи і людини, дбайливого ставлення до навколишнього середовища; [6 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>знаходить у текстах художніх творів приклади теоретико-літературних понять, пояснює їх сутність; [6 МОВ 2.2.2-1]</p> <p>формулює тему та основну думку творів; [6 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>характеризує поведінку та вчинки персонажів творів; [6 МОВ 2.3.1-1]</p> <p>проводить паралелі між образами й ситуаціями, зображеними у творах про природу, і власним життєвим досвідом для формування базових морально-етичних норм; [6 МОВ 2.3.1-2]</p> <p>створює власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та /або письмові творчі роботи різних жанрів за мотивами прочитаного. [6 МОВ 2.7.2-1], [6 МОВ 3.1.2-1]</p>	<p>«Гуси»; ілюстрації до збірки «Гусенятко. Козак Петро Мамарига» (художник – К. Лавро).</p> <p>3. Марія Морозенко «Вірність Хатіко». Коротко про життя і творчість письменниці. Тема дружби людини й тварини. Засоби змалювання їхніх взаємин в оповіданні. Послідовність подій у творі. Ідея гуманістичних цінностей.</p> <p><i>ТЛ:</i> оповідання про тварин (аніمالістичне).</p> <p><i>МК:</i> образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки «Найвірніші» (художниця – О. Воронкова); кіно – «Хатіко: Найвірніший друг» (режисер – Лассе Галльстрем).</p>	
Світ дитинства (3 год.)		
<p>Уважно слухає художні твори про дивовижний світ дитинства; коротку</p>	<p>1. Іван Нечуй-Левицький «Вітрогон». Замальовка життєпису письменника.</p>	<p>Переказ художніх творів (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені</p>

<p>інформацію про життя і творчість їх авторів; [6 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення; [6 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>стисло переказує зміст художніх творів; [6 МОВ 1.2.1-1]</p> <p>характеризує порушені в творах проблеми: добра і зла, милосердя й прощення, морального вибору людини, формування характеру й світогляду юних героїв, стосунків з однолітками, старшими людьми та навколишнім світом; [6 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>знаходить у текстах художніх творів приклади теоретико-літературних понять, пояснює їх сутність; [6 МОВ 2.2.2-1]</p> <p>формулює тему та основну думку творів; [6 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>характеризує поведінку та вчинки персонажів творів; [6 МОВ 2.3.1-1]</p> <p>проводить паралелі між образами й ситуаціями, зображеними в творах про дитинство, і власним життєвим досвідом для формування базових морально-етичних норм; [6 МОВ</p>	<p>Композиція оповідання «Вітрогон», майстерність оповіді, мови. Образ Василька. Внутрішній світ хлопчика, спрямованість його інтересів, формування характеру.</p> <p>ТЛ: композиція і сюжет твору.</p> <p>МК: образотворче мистецтво – М. Пимоненко «Вечоріє».</p> <p>2. Оксана Сайко «Гаманець».</p> <p>Біографічна довідка про письменницю. Драматизм сюжету оповідання «Гаманець». Розвиток подій у творі. Проблема добра і зла, морального вибору людини. Образи Іванки й Ритки, спільне й відмінне у їхніх характерах і вихованні.</p> <p>МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки «Новенька та інші історії» (художники – Н. Гайда, Н. Гайдучик).</p>	<p>одного з героїв тощо).</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом оповідань: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Діаграма Венна «Персонажі творів».</p> <p>Створення власного медіатексту на основі прочитаних творів про світ дитинства.</p>
--	---	---

<p>2.3.1-2] створює власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та /або письмові творчі роботи різних жанрів за мотивами прочитаного. [6 МОВ 2.7.2-1]</p>		
У пошуках пригод і чудес (2 год.)		
<p>Уважно слухає навчальну інформацію про пригодницько-фантастичний твір та його автора; [6 МОВ 1.1.1-1] вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення; [6 МОВ 1.1.2-1] стисло переказує зміст художнього твору; [6 МОВ 1.2.1-1] читає виразно художні твори; [6 МОВ 2.1.1-1] характеризує порушені в творі проблеми; [6 МОВ 2.2.1-1] формулює тему та основну думку твору; [6 МОВ 2.2.3-1] формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу творів щодо художнього змалювання фантастичного і</p>	<p>Всеволод Нестайко «Чарівні окуляри» (скорочено). Замальовка життєпису письменника. Повість-казка про фантастичні пригоди сучасних школярів. Реальні вчинки головних героїв на шляху дорослішання. Фантастичні пригоди, чарівні елементи, казкова символіка повісті. Ідейний зміст твору: відповідальність за свої вчинки, уміння долати перешкоди на шляху до мети. ТЛ: епічний твір, повість-казка. МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до повісті «Чарівні окуляри» (художники – Ю. Радіч-Демидьонук, А. Василенко, Р. Сахалтуєва); кіно – д/ф «Всеволод Нестайко. Родом з дитинства» (режисер – М. Погребняк).</p>	<p>Виразне читання художнього твору (уголос ланцюжком, в особах). Переказ твору (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв тощо). Бесіда за запитаннями. Аналітико-синтетична робота над текстом твору: визначення теми, ідеї, елементів композиції і сюжету. Складання схеми/таблиці «Реальне і фантастичне в пригодницькому творі». Створення візуального медіапродукту до прочитаного пригодницького твору. Творчий проєкт «Одна цікава пригодницька історія».</p>

<p>реального у творі, використання чарівних елементів і казкової символіки; [6 МОВ 2.2.7-1]</p> <p>характеризує поведінку та вчинки персонажів твору; [6 МОВ 2.3.1-1]</p> <p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаними творами, своє ставлення до зображених у них людей, подій, ситуацій, явищ тощо; [6 МОВ 2.3.2-1]</p> <p>створює власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та /або письмові творчі роботи різних жанрів за мотивами прочитаного [6 МОВ 2.7.2-1], [6 МОВ 3.1.2-1].</p>		
--	--	--

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА. 5 КЛАС: ЕКСПРЕС-КУРС»

УСЬОГО – 17 (18) ГОД.

№ з/п	Дата	Зміст навчального матеріалу	Теорія літератури	Мистецький контекст	Сторінки підручника	Покликання на інтернет-джерела
ВСТУП. МАЛІ ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ (1 ГОД.)						
1.		Роль книжки в житті людини. Література як художнє відтворення життя, побуту, звичаїв, духовно-моральних цінностей людини. Прислів'я, приказки, загадки – перлини народної мудрості. Художнє відтворення в прислів'ях і приказках, загадках життєвого досвіду багатьох поколінь українців, узагальнення суспільних поглядів на духовні цінності, норми моралі та етики. Первісне та сучасне значення народних загадок. Тематика	<i>Художня література, літературний твір. Фольклор, прислів'я, приказка, загадка.</i>	<i>Образотворче мистецтво</i> – Т. Яблонська «Вдома за книгою», Є. Гапчинська «Ліза та її сни»; ілюстрації до українських народних прислів'їв, приказок, загадок (художники – О. Міхнушов, О. Кошель, А. Стефурак, В. Мельниченко); <i>скульптура</i> – А. Консулов	с. 5–24	http://smd.univ.kiev.ua/?p=2880 https://mala.storinka.org/%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%B4%D0%BA%D0%B8-%D0%BB%D0%B5%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B4%D0%B0-%D0%B3%D0%BB%D1%96%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D0%B0.html

		загадок.		«Пам'ятник першодрукареві Іванові Федорову».		
КАЗКИ: НАРОДНІ ТА ЛІТЕРАТУРНІ (2 ГОД.)						
2.		Народні казки. Види народних казок: про тварин, героїко-фантастичні (чарівні), соціально-побутові. Українська народна казка «Яйце-райце». Фантастичне та реальне у творі. Символіка казки, відображення світогляду, звичаїв та обрядів, морально-етичних принципів українців. Особливості мови народної казки.	<i>Народна казка (повторення), поняття про фантастичне, гіпербола.</i>	<i>Образотворче мистецтво – ілюстрації до української народної казки «Яйце-райце» (художниця – К. Штанко).</i>	с. 25–36	https://www.ukrlib.com.ua/narod/printout.php?id=15&bookid=8
3.		Літературні казки. Іван Франко «Фарбований Лис». Замальовка життєпису письменника, його казкарська творчість. Особливості літературної казки, її відмінність від народної. Роль діалогів у розкритті характеру головного героя. Морально-етична проблематика твору.	<i>Літературна казка, дійові особи (персонажі)</i>	<i>Анімація – м/ф «Фарбований лис» (режисер – О. Іванов); образотворче мистецтво – ілюстрації до казки «Фарбований Лис» (художники – С. Артюшенко, О. Кіналь).</i>	с. 37–69	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=652

МИНУЛЕ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ: ЛЕГЕНДИ, ПЕРЕКАЗИ, ЛІТОПИСНІ ОПОВІДІ (3 ГОД.)						
4.		Народні легенди. Види народних легенд. «Калина» – народне уявлення про походження рослин. Національна символіка. Калина – символ краси та дівочої вроди.	<i>Легенда</i> (повторення)	<i>Образотворче мистецтво</i> – О. Шупляк «Сон Калини», «Берегиня».	с. 70–72 (70–78)	https://mamabook.com.ua/5-dutyachuh-legend-pro-kalunu/
5.		Народні перекази як вияв історичної пам'яті українців (за збіркою «Савур-могила. Легенди та перекази Нижньої Наддніпряниці», упорядник В. Чабаненко). «Козацька сторожа в степу» – переказ про патріотизм запорожців та їхню військову майстерність у захисті рідної землі. Мотив гордості за наших звитяжних пращурів».	<i>Народний переказ.</i>	<i>Архітектура</i> – історико-культурний комплекс «Запорозька Січ» Національного заповідника «Хортиця».	с. 79–83	https://www.ukrlegenda.org/savur-mohyla_02/30_kozacka_storozha_v_stepu.php
6.		Літописні оповіді «Повість минулих літ»: «Три брати – Кий, Щек, Хорив і сестра їхня Либідь» (у переказі В. Близнеця). «Повість минулих літ» –	<i>Літопис.</i>	<i>Образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до «Повісті минулих літ» (художник – Г. Якутович);	с. 84–89	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=22121

		перший історичний твір на землях Київської Русі, пам'ятка XII ст., основа українського літописання. Змалювання вчинків літописних героїв. Уславлення засновників Києва. Героїчний зміст літопису.		А. Орльонов «Хрещення України-Русі»; <i>скульптура</i> – пам'ятний знак «Засновникам Києва» (скульптор – В. Бородай).		
УКРАЇНА І Я (2 ГОД.)						
7.		Тарас Шевченко «Учітесь, читайте...» (уривок із послання «І мертвим, і живим...»). Розповідь про поета, його перебування на засланні. Уривок «Учітесь, читайте...» як ліричне звертання до нащадків. Думки автора про роль патріотичної освіти в духовному становленні особистості й нації.	<i>Лірика, ліричний герой, мотив у ліричному творі.</i>	<i>Образотворче мистецтво</i> – Т. Шевченко «Автопортрет» (1840), Н. Нікіфорова «Портрет Т. Шевченка», <i>музика</i> – «Учітесь, брати мої» (слова – Т. Шевченко, музика – М. Лисенко).	с. 108–111 (108–115)	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=20033
8.		Галина Кирпа «Мова моя». Біографічна довідка про письменницю, її громадську діяльність. Значення рідної мови в житті людини. Мотив важливості	<i>Патріотична лірика, порівняння, епітет, метафора</i> (повторення	<i>Образотворче мистецтво</i> – М. Дмитренко «Мелодія», О. Шупляк «До рідних гнізд», О. Кішкурно «Дівчина	с. 121–123	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=15687

		збереження мови для історії, народу, людства загалом. Роль художніх засобів у розкритті основної думки поезії.	).	у віночку».		
РІДНА ПРИРОДА (3 ГОД.)						
9.		Павло Тичина «Гаї шумлять...». Замальовка життєпису поета, особливості його світосприймання. Поетичне втілення картин природи у віршах П. Тичини. Музичне (слухове), зорове та емоційне наповнення поезій.	<i>Пейзажна лірика, уособлення.</i>	<i>Музика – «Ми дзвіночки» (слова – П. Тичина, музика – В. Верховинець), «Гаї шумлять» (слова – П. Тичина, музика – Г. Майборода); образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки «Гаї шумлять» (художник – Е. Колесов).</i>	с. 135– 139	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=385
10.		Микола Вінграновський «Гусенятко». Біографічні відомості про письменника. Тема родинних цінностей. Художні функції часу і простору в літературному творі.	<i>Тема та ідея літературного твору, мова автора і мова персонажів, прозова мова.</i>	<i>Образотворче мистецтво – П. Нілус «Поле з гусьми», К. Костанді «Гуси»; ілюстрації до збірки «Гусенятко. Козак Петро Мамарига» (художник – К. Лавро).</i>	с. 149– 160	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=432

11.	Марія Морозенко «Вірність Хатіко». Коротко про життя і творчість письменниці. Тема дружби людини й тварини. Засоби змалювання їхніх взаємин в оповіданні. Послідовність подій у творі. Ідея гуманістичних цінностей.	<i>Оповідання про тварин (аніمالістичне оповідання).</i>	<i>Образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки «Найвірніші» (художниця – О. Воронкова); кіно – «Хатіко: Найвірніший друг» (режисер – Лассе Галльстрем).</i>	с. 160–167	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=20257
СВІТ ДИТИНСТВА (3 ГОД.)					
12.	Іван Нечуй-Левицький «Вітрогон». Замальовка життєпису письменника. Композиція оповідання «Вітрогон», майстерність оповіді, мови.	<i>Композиція і сюжет твору.</i>	<i>Образотворче мистецтво – М. Пимоненко «Вечоріє».</i>	с. 172–183	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2634
13.	Образ Василька. Внутрішній світ хлопчика, спрямованість його інтересів, формування характеру.				
14.	Оксана Сайко «Гаманець». Біографічна довідка про письменницю. Драматизм сюжету оповідання «Гаманець». Розвиток подій у творі. Проблема добра і зла,		<i>Образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки «Новенька та інші історії» (художники – Н. Гайда,</i>	с. 191–197	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=20038

		морального вибору людини. Образи Іванки й Ритки, спільне й відмінне у їхніх характерах і вихованні.		Н. Гайдучик).		
У ПОШУКАХ ПРИГОД І ЧУДЕС (2 ГОД.)						
15.		Всеволод Нестайко «Чарівні окуляри» (скорочено). Замальовка життєпису письменника. Повість-казка про фантастичні пригоди сучасних школярів. Реальні вчинки головних героїв на шляху дорослішання. Фантастичні пригоди, чарівні елементи, казкова символіка повісті.	<i>Епічний твір, повість-казка.</i>	<i>Образотворче мистецтво – ілюстрації до повісті «Чарівні окуляри» (художники – Ю. Радіч-Демидьонок, А. Василенко, Р. Сахалтуєва); кіно – д/ф «Всеволод Нестайко. Родом з дитинства» (режисер – М. Погребняк).</i>	с. 211–226	https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2760
16.		Ідейний зміст твору: відповідальність за свої вчинки, уміння долати перешкоди на шляху до мети.				
УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО (1 ГОД.)						
17.		Підсумкова діагностувальна робота або презентація творчих читацьких проєктів.				

II. МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ДО ЕКСПРЕС-КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ 5 КЛАСУ

Діагностувальні роботи та інструментарій формувального оцінювання навчальних досягнень учнів

Діагностувальна робота № 1 (вхідне діагностування)

Діагностувальна робота допоможе тобі узагальнити знання про художні твори української літератури, пригадати, про що в них йшлося, згадати літературних героїв/героїнь та авторів/авторок цих творів. А ще ти зможеш об'єктивно оцінити свої читацькі вміння, зрозуміти, чи успішно ти рухаєшся шляхом компетентного читача/компетентної читачки.

Якщо ж результати цієї роботи виявляться для тебе невтішними – не засмучуйся! У тебе є можливість пройти експрес-курс української літератури та по його завершенню ще раз виконати діагностувальну роботу.

Бажаємо успіхів!

I. Аудіювання

Прослухай художній твір, який тобі прочитає учитель/вчителька, або ж перейди за покликанням та прослухай твір. Дай короткі відповіді на запитання.

1.1. Назви героїв цього твору, місце та час подій.

1.2. опиши свої враження від почутого. Хто із героїв тобі сподобався, а хто викликав негативне ставлення? Чому?

1.3. Сформулюй тему та головну думку цього твору.

1.4. Розкрий алегоричний зміст персонажів твору.

1.5. До якого літературного жанру належить цей твір? Свою відповідь обґрунтуй.

1.6. Поясни, чому навчив тебе цей твір.

II. Читання

Пригадай прочитані тобою у 5 класі художні твори, та виконай завдання.

2.1. Установи відповідність між назвою художнього твору (1–7) та його автором/авторкою (А–Е)

1 «Фарбований Лис»	А Леся Українка
2 «Лелія»	Б Іван Франко
3 «Чотири сестри»	В Олександр Олесь
4 «Микита Кожум'яка»	Г Сергій Плачинда
5 «Богатирська застава»	Ґ Леонід Глібов
6 «Котилася тарілочка...»	Д Нестор Літописець
7 «Повість минулих літ»	Е Валерій Шевчук

2.2. Установи відповідність між назвою художнього твору (1–8) та його героєм/героїнею (А–Є).

1 «Фарбований Лис»	8 «Повість минулих літ»
2 «Лелія»	А Будимир
3 «Чотири сестри»	Б Сварог
4 «Микита Кожум'яка»	В Либідь
5 «Богатирська застава»	Г Князівна
6 «Яйце-райце»	Ґ Павлусь
7 «Берегиня»	Д Орел

2.3. Упізнай героя/героїню за портретом.

1) «...вона така гарнесенька: очиці ясні, кучері довгі, сріблясті, сама в білій, прозорій шаті, на голівці малесенька золота корона, ще й крильцята має хороші та барвисті, як у метелика, так і міняться різними барвами, немов тая веселка».

_____.

2) «Вся в яскраво-білому вбранні, з червоними, вишитими на білому полотні «стрілами Перуна» та «соколами».

_____.

3) «Над головою пишні зелені коси у вінок склалися, чоло було біле і чисте, очі — величезні, і в них мінилося-променилося зелене сяйво, носик тоненький і прямий, а уста повні й червоні. І цвіло на кожній щоці по яскравому серпику, начебто місяці зійшли з одного й другого боку».

_____.

4) «Його чередницька шапка-ковпак з'їхала набік. Заросле сивою щетиною, худе лице почервоніло. Чорні очі палали молодо й завзято. Навіть зморшки на лиці розгладилися».

_____.

5) «Невідомий птах, / Довгохвостий, гостроносий, / На восьми ногах».

_____.

Для довідки: Будимир, Лелія, Берегиня, Зеленокоса сестра, комар.

2.4. Установи відповідність між назвою художнього твору (1–8) та його жанром (А–Є).

1 «Берегиня»

2 «Лелія»

3 «Повість минулих літ»

4 «Микита Кожум'яка»

5 «Богатирська застава»

6 «Бачить — не бачить...»

7 «Яйце-райце»

8 «Козацька сторожа в степу»

А народна казка

Б літературна казка

В драма-казка

Г літературна загадка

Ґ легенда

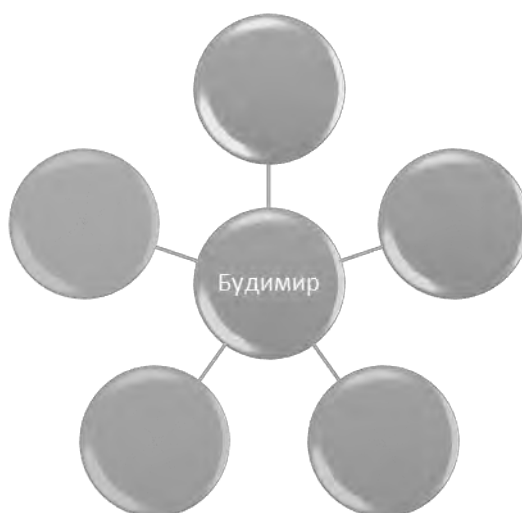
Д історичне оповідання

Е літопис

Є народний переказ

3.4. Заповни схему, вписавши до пустих клітинок риси характеру Будимира із оповідання С. Плачинди «Богатирська застава».

3.5. Напиши короткий лист до свого однокласника чи однокласниці, в якому розкажи про книжку, яку ти рекомендуєш і йому/їй прочитати. Поясни, чому це слід зробити.

IV. Говоріння.

4.1. Підготуй розповідь про літературного героя, який тебе найбільше вразив. Склади короткий план розповіді.

4.2. Обери правильний варіант відповіді.

Вислів Я на нім пізнався, як на фарбованім Лисі означає

А стати дурним   Б стати хитрим

В стати мудрішим   Г стати розумним

Усно поясни, в яких життєвих ситуаціях ти можеш вжити цей вираз.

4.3. Установи відповідність між персонажем казки «Лелія» та словами, що йому/їй належать:

1. Мар'яна	А. "...кажуть, що не заплатять за сей день нічого..."
2. Панночка	Б. "Рости ж, леліє, розкішна, красна, щоби була доля щасна!"
3. Лелія	В. "Гину тут на безлюдді, в селі".
4. Павлусь	Г. "Тут погано, бридко, страшно".
	Д. "А в тому саду чисто, метяно, ще й хрещатим барвіночком дрібно плетяно"

Усно охарактеризуй одного із персонажів цього твору.

4.4. Упізнай місце подій за його описом. Запиши правильну відповідь. Підготуй усну розповідь про події, пов'язані з одним із місць подій.

- 1) «...впала тоді на землю снігова буря. Шалено металися вихори, а хлопці Холодні Вітри поприкладали до рота крижані труби й подули в них».

_____.

- 2) «Он і грядочка з квітками — така малесенька, а чого там тільки нема: і чорнобривці, і тоя, і любисток, і рута, й канупер, і м'ята кучерява, ще й повної рожі кущик невеличкий, та все те барвінком хрещатим обплетено».

_____.

- 3) «...крик, шум, гармидер, вози скриплять, колеса туркочуть, коні гримлять копитами, свині квичуть, селяни гойкають...».

_____.

Для довідок: подвір'я Мар'яни («Лелія»), торговиця («Фарбований Лис»), володіння Білокосі сестри («Чотири сестри»).

4.5. Обговори зі своїм однокласником або однокласницею, які проблеми, порушені у художніх творах, тебе найбільше схвилювали. Запиши декілька запитань, які ти хочеш поставити під час діалогу.

_____

_____

_____

_____

ОРИЄНТИРИ РІВНЕВОГО ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ УЧНІВ

Значні успіхи	Помітний прогрес	Має труднощі	Потребує уваги, допомоги
високий	достатній	середній	початковий
10 б – 12 б.	9 б – 7 б.	6 б – 4 б.	3 б – 1 б.

1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях (Сприймання усної інформації на слух (аудіювання))

№ з/п	Зміст навчальної діяльності	Рівень оцінювання	
		Діагностувальна робота № 1	Діагностувальна робота № 2
1.1	Сприймання на слух художніх творів		
1.2	Емоційно адекватна реакція на зміст почутого		
1.3	Виявлення головного та другорядного		
1.4	Аналіз та інтерпретація почутого		
1.5	Сприймання на слух літературознавчої інформації		
1.6	Уміння робити висновки		
Загальна оцінка аудіювання			

2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду (Сприймання письмових текстів (читання))

№ з/п	Зміст навчальної діяльності	Рівень оцінювання	
		Діагностувальна робота № 1	Діагностувальна робота № 2
2.1	Сприймання змісту художніх творів.		

2.2	Виявлення головного та другорядного		
2.3	Аналіз та інтерпретація прочитаного		
2.4	Опрацювання змісту літературознавчого матеріалу, зокрема поданого в таблицях і схемах		
2.5	Уміння узагальнювати, робити висновки		
2.6	Емоційно адекватна реакція на зміст художнього твору. Аргументований вибір художніх текстів для самостійного читання		
Загальна оцінка читання			

3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови (Письмова взаємодія та висловлювання (письмо))

№ з/п	Зміст навчальної діяльності	Рівень оцінювання	
		Діагностувальна робота № 1	Діагностувальна робота № 2
3.1	Формулювання основної думки прочитаного		
3.2	Письмова взаємодія за змістом прочитаного та вивченого в режимі реального часу (у цифровому середовищі)		
3.3	Створення власного продукту, зокрема медійного, за мотивами прочитаного		
3.4	Вміння узагальнювати інформацію у формі таблиць, схем, графічних зображень		

3.5	Побудова власного письмового висловлювання за змістом прочитаного та вивченого, залежно від навчальних і життєвих ситуацій		
3.6	Дотримання засад академічної доброчесності під час письмової взаємодії		
Загальна оцінка письма			

4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу (Усна взаємодія та висловлювання (говоріння))

№ з/п	Зміст навчальної діяльності	Рівень оцінювання	
		Діагностувальна робота № 1	Діагностувальна робота № 2
4.1	Висловлення та аргументація власних поглядів, думок, ідей, переконань за змістом прочитаного та вивченого		
4.2	Збагачення власного мовлення, за рахунок опрацьованих художніх творів та вивченого літературознавчого матеріалу		
4.3	Характеристика літературних персонажів		
4.4	Побудова власного усного висловлювання за змістом прочитаного та вивченого, залежно від навчальних та життєвих ситуацій		
4.5	Уміння вести діалог за змістом прочитаного та вивченого		
4.6	Дотримання норм літературної мови в усній взаємодії		
Загальна оцінка говоріння			

ТЕМАТИЧНІ КАРТКИ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА — ДУХОВНА СКАРБНИЦЯ ЛЮДСТВА.

РОЛЬ КНИЖКИ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ

МАЛІ ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ ТА ЛІТЕРАТУРИ

I. Цілевизначення. На початку кожної теми пропонуємо тобі прокладати ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети. Опрацюй рубрику «Читацький путівник» та допиши подані речення.

1. Вивчаючи цю тему, я хочу дізнатися більше про _____.
2. Я хочу зрозуміти _____.
3. Я хотів би/хотіла б розвинути навички _____.

II. Тестування. Запропоновані завдання допоможуть тобі стати компетентним читачем/компетентною читачкою. Опрацьовуй їх самостійно, у парах чи у групах із однокласниками та однокласницями або ж разом із учителем/вчителькою.

1. Вкажи правильний варіант відповіді.

1) Слово «література» в перекладі з латинської означає:

А книжка	В слово
Б літера (буква)	Г текст

2) Іван Федоров був:

А письменником	В першодрукарем
Б художником	Г педагогом

3) Коли було створено друкарський верстат?

А близько 100 років тому	В близько 600 років тому
Б близько 1000 років тому	Г близько 160 років тому

4) Що з переліченого НЕ є особливістю приказок і прислів'їв?

А стислість і місткість	В зашифрованість змісту
Б влучність і поетичність	Г повчальність

5) До якої тематичної групи належать прислів'я та приказки:

Коли почав орати, то у сонілку не грати!

Печені глибоки не летять до губи.

Вовка ноги годують.

А про тварин

В про життя

Б про працю

Г про здоров'я

б) Яке з прислів'їв у поданій групі є «зайвим»?

А Мир будує, війна руйнує.

Б Миром дорожити — людям довго жити.

В Батьківщина — мати, умій за неї постояти.

Г Квітам потрібне сонце, а народам — мир.

III. Пошук, дослідження, спілкування.

1. Поясни, чому І. Франко назвав прислів'я та приказки «багатим і важливим скарбом». Чому загадки не втрачають популярності? Коротко запиши свої міркування.

---

2. Відгадай загадки, добери прислів'я/приказки, пов'язані з відгадками. Заповни таблицю.

Загадка	Відгадка	Прислів'я/приказка
Виріс у полі на добрій землі, місце почесне зайняв на столі		
Вдень з ногами, а вночі без ніг		
Ой за лісом, за пралісом золота паляничка печеться		

IV. Власна творчість.

Запиши, які книжки ти більше любиш читати — паперові чи електронні. Поясни чому.

V. Рефлексія.

1. Мені було цікаво дізнатися _____.
2. Тепер я розумію _____.
3. Тепер я вмію _____.
4. Для мене залишилося незрозумілим _____.

НАРОДНІ ТА ЛІТЕРАТУРНІ КАЗКИ

I. Цілевизначення. На початку вивчення теми опрацюй рубрику підручника «Читацький путівник». Перш ніж читати казки, проклади ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети, та допиши подані речення.

1. Читаючи народні та літературні казки, я хочу дізнатися більше про _____.
2. Я хочу зрозуміти _____.
3. Я хотів би/хотіла б розвинути навички _____.

II. Тестування. Запропоновані завдання допоможуть тобі стати компетентним читачем/ компетентною читачкою. Опрацювай їх самостійно, у парах чи у групах із однокласниками та однокласницями або ж разом із учителем/вчителькою.

1. Вкажи правильний варіант відповіді.

1) Які ознаки народної казки?

А має традиційний початок	В трапляються «магічні числа»
Б є чарівні предмети	Г усі зазначені ознаки

2) Ознаки якого виду казок є у творі «Яйце-райце»?

А про тварин	В героїко-фантастичних (чарівних)
Б соціально-побутових	Г ознаки казок усіх видів

3) Що стало причиною війни між царем-жайворонком і царицею-мишею?

А яйце-райце	В чарівна лампа
Б зернятко	Г таємні скарби

4) Збірка, до якої належить казка Івана Франка «Фарбований Лис», називається:

А «Коли ще звірі говорили»	В «Казки народів світу»
Б «П'ять кошиків житейської мудрості»	Г «Тисяча й одна ніч»

5) Казка «Фарбований Лис» з'явилася завдяки народному мистецтву:

А України	В Німеччини
Б Індії	Г Польщі

6) У якому з наведених прислів'їв виражено головну думку казки «Лис Микита»?

А Без правди люди не живуть, а маються.

Б Неправдою світ пройде, а назад не вернешся.

В З брехнею правда не дружить.

Г Правда з вогню, води рятує.

ІІІ. Пошук і дослідження, спілкування.

1. Встав у тексті пропущені слова.

У _____ казках відображаються уявлення народу, його багатовіковий життєвий досвід, звичаї, обряди, побут, вірування. Уміння автора/авторки створювати нові незвичайні образи на основі спостережень за реальною дійсністю називається _____.

_____ у творі — це неймовірні, чарівні деталі, події, перетворення.

2. Порівняй ознаки народних і літературних казок. Заповни таблицю.

Народні казки	Головні ознаки	Літературні казки
	Хто є автором?	
	Будова казок	
	Форма існування	
	Варіативність	
	Характер подій	
	Характеристика персонажів	

ІV. Власна творчість.

Запиши поради Лису Микиті про те, чому не можна обманювати та зазнаватися.

V. Рефлексія.

1. Мені було цікаво дізнатися _____.
2. Тепер я розумію _____.
3. Тепер я вмію _____.
4. Для мене залишилося незрозумілим _____.

МИНУЛЕ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ: ЛЕГЕНДИ, ПЕРЕКАЗИ, ЛІТОПИСНІ ОПОВІДІ

I. Цілевизначення. На початку кожної теми ти вже звично прокладаєш ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети. Опрацюй рубрику «Читацький путівник» та допиши подані речення.

1. Вивчаючи цю тему, я хочу дізнатися більше про

_____.

2. Я хочу зрозуміти _____.

3. Я хотів би/хотіла б розвинути навички _____.

II. Тестування. Запропоновані завдання допоможуть тобі стати компетентним читачем/компетентною читачкою. Опрацьовуй їх самостійно, у парах чи у групах із однокласниками та однокласницями або ж разом із учителем/вчителькою.

1. Вкажи правильний варіант відповіді.

- 1) Надлюдські істоти, які уособлюють сили природи — це персонажі:

А переказів

В драматичних творів

Б легенд

Г історичних оповідань

- 2) НЕ існує такого виду легенд:

А фольклорні

В біблійні

Б міфологічні

Г топонімічні

- 3) Відомості про життя, бойову майстерність і доблесть Війська Запорозького ми дізнаємося з твору:

А «Козацька сторожа в степу»

Б «Берегиня»

В «Три брати — Кий, Щек, Хорив і сестра їхня Либідь»

Г «Калина»

4) «Мудрі й тямущі мужі», нащадки яких і донині живуть у Києві, називалися:

А древлянами

В печенігами

Б полянами

Г придунайцями

2. Установи відповідність між твором (1–3) і його жанром (А–В).

1	«Калина»	А народний переказ
2	«Козацька сторожа в степу»	Б народна легенда
3	«Три брати — Кий, Щек, Хорив і сестра їхня Либідь»	В літописна оповідь

3. Установи відповідність між літературознавчим терміном (1–3) і його визначенням (А–В).

1. Легенда	А запис історичних подій, що поданий у часовій послідовності, за роками
2. Народний переказ	Б розповідь про якусь надзвичайну, чудесну, фантастичну подію, яку подано як достовірну
3. Літопис	В усне оповідання про визначні історичні події та їх героїв/героїнь

III. Пошук, дослідження, спілкування.

1. Відгадай кросворд. Поясни, чому козаків часто називали лицарями.

По горизонталі:

1. Вільна людина, безстрашний воїн. 4. Велике, зазвичай укріплене селище. 5. Невелике укріплене козацьке село. 7. Необроблений, порослий травами степ. 10. Багатокутне польове укріплення. 11. Українська старовинна міра довжини — приблизно від 120 до 240 м. 12. Нежила частина давніх будинків

По вертикалі:

2. Найбільший острів на Дніпрі. 3. Невелике приміщення, де тримають їжу, хатні речі. 6. Особа, яка носила і зберігала прапор козаків. 8. Приміщення, де жили козаки. 9. Воїни, що належать до орди. 12. Будівля, де тримають коней. 13. Козацький старшина, командир.

2. Тепер я розумію _____.
3. Тепер я вмію _____.
4. Для мене залишилося незрозумілим _____.

УКРАЇНА І Я

I. Цілевизначення. На початку кожної теми ти вже звично прокладаєш ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети. Опрацюй рубрику «Читацький путівник» та допиши подані речення.

1. Вивчаючи цю тему, я хочу дізнатися більше про _____
2. Мені хочеться зрозуміти _____
3. Я хотів би / хотіла б розвинути навички _____

II. Тестування.

Запропоновані завдання допоможуть тобі стати компетентним читачем/ компетентною читачкою. Опрацювай їх самостійно, у парі чи в групах із однокласниками та однокласницями або ж разом із учителем / учителькою.

1. Вкажи правильний варіант відповіді

1) Нашу Батьківщину НЕ називали:

A Сарматією   **Б** Скитією   **В** Панщиною   **Г** Гетьманщиною

2) Провідним мотивом уривка «Учітесь, читайте...» є

A заклик здобувати найпередовіші знання, вивчаючи й шануючи національні здобутки

Б заклик до українського народу вивчати народну творчість попередніх поколінь

В звернення до українців щодо любові до історії свого народу, боротьби за незалежність

Г висловлення незадоволення рівнем освіти українців

3) Який художній засіб вжито у виразі «Мова моя — мов ластівка»?

A метафора   **Б** епітет   **В** порівняння   **Г** гіпербола

4) Приклад художнього перенесення ознаки одного явища на інше за подібністю між ними наведено в рядку

A «щука випила усю воду в річці», «почув за десять миль»

Б «мов дівчинка у віночку», «мов жалується, що весна»

В «водоносні гони», «душі сонячні», «трави запашні»

Г «тут зібрались казки й пісні з усього світу»

5) Слова «я терни в стежках визбирую, щоб їй було легше ходить» є прикладом

А метафори

Б епітета

В порівняння

Г гіперболи

б) Установи відповідність між художнім засобом та його прикладом:

А епітет	А “Мова моя — мов ластівка”, “верба шумить і шепче щось над ним, як мати”.
Б метафора	Б “... у Дніпра веселочка Воду позичає”, “...верба по воді розіслала Зеленії віти...”
В порівняння	В “душі сонячні”, “чорний шлях”

III. Пошук, дослідження, спілкування.

1. Запиши 3-4 факти, які свідчать про те, що Тарас Шевченко — успішна людина, видатний українець, переможець по життю. Обговори результат із однокласником/однокласницею.

---

2. Спробуй визначити, який колір пов’язує всі вірші розділу. Поясни своє міркування. Дотримуйся такої схеми: *На мою думку, поезії пов’язані _____ кольором, бо(тому що) ... , отже, ...*

IV. Власна творчість.

Вивчи напам’ять вірш, який тобі подобається найбільше. Створи відеопоезію на його основі. Або уяви себе диктором студії звукозапису. Запиши читання вірша на диктофон.

V. Рефлексія.

1. Мені було цікаво дізнатися _____
2. Тепер я розумію _____
3. Тепер я вмію _____

4. Для мене залишилося незрозумілим _____

РІДНА ПРИРОДА

I. Цілевизначення. На початку кожної теми ти вже звично прокладаєш ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети. Опрацюй рубрику «Читацький путівник» та допиши подані речення.

1. Вивчаючи цю тему, я хочу дізнатися більше про _____

2. Мені хочеться зрозуміти _____

3. Я хотів би / хотіла б розвинути навички _____

II. Тестування.

Запропоновані завдання допоможуть тобі стати компетентним читачем/ компетентною читачкою. Опрацювай їх самостійно, у парі чи в групах із однокласниками та однокласницями або ж разом із учителем / учителькою.

1. Вкажи правильний варіант відповіді.

1) У творі М. Вінграновського Гуска плакала, коли народилося гусенятко, бо...**А** воно було хворе

Б воно було маленьке

В гуси мусили вже відлітати

Г воно було єдине в сім'ї

2) Події у казці “Гусенятко” розгортаються у такій послідовності:

А Щаслива зустріч із татом — Небезпечна подорож по річці — Сталевар рятує гусеня — Табун гусей летить у вирій

Б Табун гусей летить у вирій — Небезпечна подорож по річці — Щаслива зустріч із татом — Сталевар рятує гусеня

В Табун гусей летить у вирій — Небезпечна подорож по річці — Сталевар рятує гусеня — Щаслива зустріч із татом

Г Сталевар рятує гусеня — Небезпечна подорож по річці — Табун гусей летить у вирій — Щаслива зустріч із татом

3) За жанром твір Марії Морозенко є:

А казкою

В анімалістичним оповіданням

Б оповіданням

Г повістю

4) Що означає слово “хаті” японською мовою?

А вірний

Б восьмий

В рідний

Г улюблений

2. Установи відповідність

1) між літературознавчим терміном і його визначенням:

1. Уособлення   А ліричні твори, в яких змальовано природу одухотвореною, «олюдненою»
2. Пейзажна лірика   Б основні переживання й думки, розкриті в ліричному творі.
3. Ліричний герой   В персонаж, про душевний світ якого йдеться у ліричному творі.
4. Мотив   Г надання ознак істот предметам, явищам чи поняттям, ніби «оживлення» їх

2) між художнім засобом та його прикладом:

- 1 епітет   А “Сніг, наче срібло, блищить!”, “горить-тремтить ріка, як музика”.
- 2 уособлення   Б “Щось мріє гай над річкою”, “Море грає”
- 3 порівняння   В “Золотому полю,” “тихий шепіт трав голублячий”
- 4 авторський неологізм   Г “золото-поколото,”

III. Пошук, дослідження, спілкування.

1. Порівняй поведінку людей і поведінку гусей у творі М. Вінграновського.

Заповни таблицю.

Поведінка людей	Поведінка гусей

2. Охарактеризуй головних героїв твору М. Морозенко. Заповни таблицю.

Риси характеру Хатіко	Цитати, які підтверджують думку
Риси характеру професора Хідесабуру Уено	Цитати, які підтверджують думку

--	--

IV. Власна творчість.

Вивчи напам'ять вірш, який тобі подобається найбільше. Створи відеопоезію на його основі. Або уяви себе диктором студії звукозапису. Запиши читання вірша на диктофон.

V. Рефлексія.

1. Мені було цікаво дізнатися _____
2. Тепер я розумію _____
3. Тепер я вмію _____
4. Для мене залишилося незрозумілим _____

СВІТ ДИТИНСТВА

I. Цілевизначення.

Перш ніж читати твори цього розділу, проклади ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети та допиши подані речення.

1. Читаючи твори розділу «Світ дитинства», я хочу дізнатися більше про _____
2. Мені хочеться зрозуміти _____
3. Я хотів би / хотіла б розвинути навички _____

II. Тестування.

Запропоновані завдання допоможуть тобі стати компетентним читачем/ компетентною читачкою. Опрацювай їх самостійно, у парі чи в групах із однокласниками та однокласницями або ж разом із учителем / учителькою.

1. Вкажи правильний варіант відповіді

1) Ким за родом занять був батько головного героя оповідання «Вітрогон»?

А управляючим   **Б** економом   **В** економістом   **Г** агрономом

2) Діти в творі І. Нечуя-Левицького грали в ігри, ОКРІМ:

А бігали навперейми й наввипередки

В грали в коней

Б грали в довгу лозу

Г грали в м'яча

3) Вислів «Хотілось мені почванитися перед хлопцями» означає, що герой:

А хотів похизуватися

В хотів посперечатися

Б хотів позмагатися

Г хотів посваритися

4) Що хотіла купити Іванка – героїня оповідання «Гаманець»?

А скейт

В ролики

Б ковзани

Г велосипед

5) Батько дав гроші Іванці, бо ...

А вона була іменинницею

В вона успішно закінчила навчальний рік

Б це була сімейна традиція

Г це була їхня домовленість

6) Яка з проблем НЕ порушена в оповіданні «Гаманець»?

А добра і зла

В дружби й першого кохання

Б морального вибору

Г людини і природи

III. Пошук, дослідження, спілкування.

1. Оповідання «Вітрогон» написано понад сто років тому. Випиши з тексту слова та вирази, що підтверджують це.

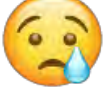

---

2. Чи добре ти знаєш значення смайликів? Перевір себе, добери епізоди з емоціями героїнь оповідання «Гаманець», які відповідають смайликам. Заповни таблицю.

Смайлик	Подія у творі, емоція героїні
	
	
	
	

	
	
	
	
Тут має бути твій смайлик!	

IV. Власна творчість.

Кінцівка в оповіданні “Гаманець” відкрита. Напиши власне закінчення цієї історії.

V. Рефлексія.

1. Мені було цікаво дізнатися _____
2. Тепер я розумію _____
3. Тепер я вмію _____
4. Для мене залишилося незрозумілим _____

У ПОШУКАХ ПРИГОДИ І ЧУДЕС

I. Цілевизначення.

Перш ніж читати повість «Чарівні окуляри», проклади ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети та допиши подані речення.

1. Читаючи «Чарівні окуляри», я хочу дізнатися більше про _____

2. Мені хочеться зрозуміти _____

3. Я хотів би / хотіла б розвинути навички _____

II. Тестування.

Запропоновані завдання допоможуть тобі стати компетентним читачем/ компетентною читачкою. Опрацювай їх самостійно, у парі чи в групах із однокласниками та однокласницями або ж разом із учителем / учителькою.

1. Вкажи правильний варіант відповіді

1) Ознаками того, що “Чарівні окуляри” – це повість-казка, є всі, ОКРІМ

А Твір великий за обсягом

В Має віршовану форму

Б Діють казкові персонажі

Г Відбуваються фантастичні події

2) З чого для героїв повісті починаються пригоди?

А з окулярів

В з трансформаторної будки

Б із записки

Г із зустрічі з Маргаритою Степанівною

3) Вася Богданець не ображав Рудика Руденка, тому що...

А той був старшим за нього

В боявся його

Б сам був рудим

Г не хотів створювати конфлікт

4) До Васі та Ромки повертається зір, коли вони ...

А попросили про це Маргариту Степанівну

Б розкаялися, що хотіли схитрувати з окулярами

В допомогли Любочці

Г розповіли все Риті

5) Кому окуляри допомогли востаннє?

А Маргариті Степанівні

В Любочці

Б самим хлопцям

Г Риті Скрипаль

6) Цитата: «А воно таки приємно – робити добро таємно», – це ...

А таємне заклинання

В девіз хлопців

Б тема твору

Г провідна ідея твору

III. Пошук, дослідження, спілкування.

1. Пригадай, під впливом яких обставин змінювалися головні герої повісті-казки “Чарівні окуляри”. А яку добру справу ти зробив би/зробила б?

---

2. Визнач, які події у творі є реальними, а які фантастичними. Заповни таблицю.

Фантастичні пригоди	Реальні події
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

IV. Власна творчість.

Напиши фанфік “Нові пригоди Васі Богданця і Ромки Черняка”.

V. Рефлексія.

1. Мені було цікаво дізнатися _____
2. Тепер я розумію _____
3. Тепер я вмію _____
4. Для мене залишилося незрозумілим _____

*Діагностувальна робота № 2
(вихідне діагностування)*

Чи допоміг тобі експрес-курс української літератури узагальнити знання про художні твори, пригадати, про що в них йшлося, згадати літературних героїв/героїнь та авторів/авторок цих творів.

Ця діагностувальна робота об'єктивно оцінить твої читацькі вміння, покаже, наскільки успішно ти рухаєшся шляхом компетентного читача/компетентної читачки.

Бажаємо успіхів!

I. Аудіювання

Прослухай художній твір, який тобі прочитає учитель/вчителька, або ж перейди за покликанням та прослухай твір. Дай короткі відповіді на запитання.

1.1. Назви героїв цього твору, місце та час подій.

1.2. Опиши свої враження від почутого.

1.3. Сформулюй тему та ідею цього твору.

1.4. Назви художні засоби (епітети, метафори, порівняння), які вживаються у творі. Поясни їх значення.

1.5. До якого літературного жанру належить цей твір? Свою відповідь обґрунтуй.

1.6. Над чим тебе заставив замислитися цей твір?

II. Читання

Пригадай прочитані тобою художні твори та виконай завдання.

2.1. Установи відповідність між назвою художнього твору (1–7) та його автором/авторкою (А–Е)

1. «Учітесь, читайте...»	А Павло Тичина
2 «Гаї шумлять...»	Б Тарас Шевченко
3. «Фарбований Лис»	В Іван Франко
4. «Повість минулих літ»	Г Олена Пчілка
	Д Нестор Літописець

2.2. Установи відповідність між назвою художнього твору (1–8) та його героєм/героїнею (А–Є).

1 «Гусенятко»	4 «Чарівні окуляри»
2 «Вірність Хатіко»	А Козачок Гулька
3 «Гаманець»	Б Іванка

В Сталевар

Д професор Хідесабуру Уено

Г Ведмедиха

2.3. Упізнай героя/героїню за портретом.

1) «...мав світлий погляд і неймовірно теплі лагідні руки...».

_____.

2) «Старі потерті джинси, светр з чужого плеча, з надто довгими рукавами... Очі її горіли диким вогнем, у всій її поставі відчувалася навіженість та відчайдушність».

_____.

3) «...довгоноса, у кумедному старовинному капелюшку, з ціпком у руках».

_____.

Для довідки: Ритка, Олександра, професор Хідесабуру Уено, Маргарита Степанівна.

2.4. Установи відповідність між назвою художнього твору (1–8) та його жанром (А–Є)

1 «Чарівні окуляри»

Б казка

2 «Вірність Хатіко»

В анімалістичне оповідання

3 «Гусенятко»

Г оповідання

4 «Гаманець»

Г повість-казка

5 «Гаї шумлять...»

Д пейзажна лірика

6 «Мова моя»

Є патріотична лірика

А детективна повість

2.5. Поясни, чим відрізняється тема від ідеї художнього твору.

2.6. Напиши, який літературний твір, прочитаний тобою, найбільше тобі сподобався.

Поясни чому.

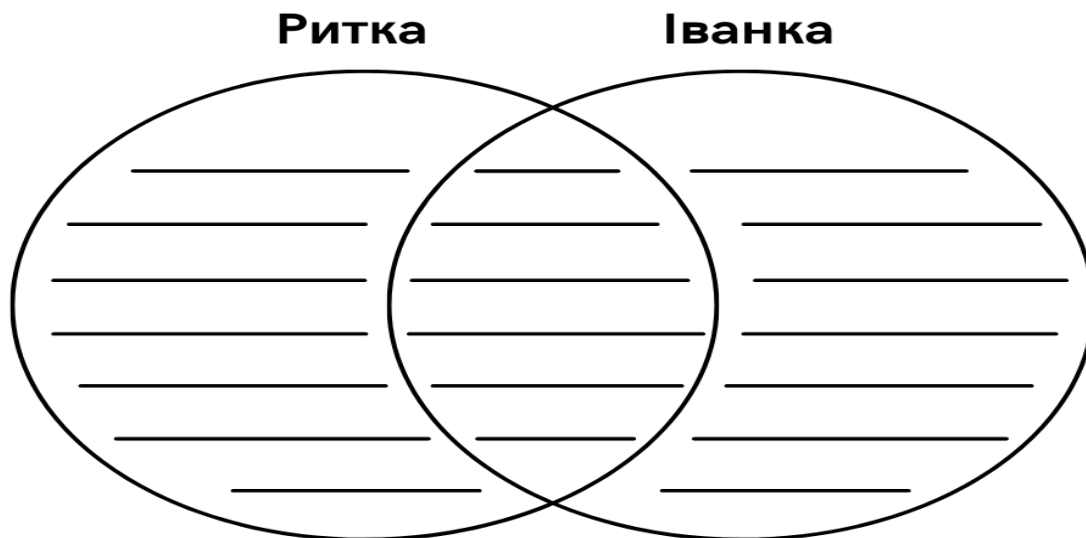

3.4. Що спільного та відмінного між героїнями оповідання Оксани Сайко “Таманець”? Узагальни міркування за допомогою діаграми Венна: укажи індивідуальне в окремих колах, а спільне – там, де кола збігаються.

3.5. Напиши короткий відгук про художній твір, який ти рекомендуєш прочитати. Поясни, чому це слід зробити.

IV. Говоріння.

4.1. Підготуй п'ять запитань для інтерв'ю з літературним героєм, який тебе найбільше вразив.

4.2. Обери правильний варіант відповіді.

Фразеологізм Дивитися крізь рожеві окуляри означає

А захищатися від людей

Б ідеалізувати когось або щось

В прискіпливо оцінювати когось або щось

Г шукати недоліки в когось, у чомусь

Усно поясни, в яких життєвих ситуаціях ти можеш вжити цей вираз.

4..3. Встав у реченнях пропущені слова.

За жанром “Вітрогон” це – _____ оповідання. Головного героя називала вітрогоном _____, бо він був _____.

Мені подобається головний герой за його _____
_____.

але я вважаю, що він був необачним, коли _____
_____.

4.4. Упізнай місце подій за його описом. Запиши правильну відповідь. Підготуй усну розповідь про події, пов’язані з одним із них.

1) «...ловився там всякий звір, і були мужі мудрі й тямущі, а називалися вони полянами...».

_____.

2) «...На стінах висіло багато фотографій, і майже на всіх були... відьми, довгоносі й патлаті...».

_____.

3) «Опріч цього, були побудовані редути. Де гори — верст на десять один од одного, де рівно — на двадцять і тридцять. У кожному редуті був курінь Опріч цього, були побудовані редути. Де гори — верст на десять один од одного, де рівно — на двадцять і тридцять. У кожному редуті бувкурінь».

_____.

Для довідок: затока («Мій тато став зіркою»), квартира Маргарити Степанівни («Чарівні окуляри»), козацька сторожа («Козацька сторожа в степу»). ліс та бір навколо Києва («Три брати — Кий, Щек, Хорив і сестра їхня Либідь»).

4.5. Обговори зі своїм однокласником або однокласницею, які проблеми, порушені у художніх творах, тебе найбільше схилювали. Запиши декілька запитань, які ти хочеш поставити під час діалогу.
